

Datum beslissing 28 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken (advocaat)
te Breda.

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) lid van de Congregatie van Fraters CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 oktober 2012. Op 13 december 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Algemeen Overste Fraters CMM.

Op 14 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken (advocaat) te Breda.

Namens de Congregatie is verschenen frater [naam], Algemeen Overste Fraters CMM.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was leerling op het [instituut] te [plaats]. Hij heeft daar verbleven van 1957 (klager was toen 7 jaar) tot 1966. Frater [aangeklaagde] was leraar handenarbeid op het instituut.

Klager werd tijdens de handenarbeidles onzedelijk betast door frater [aangeklaagde]. Terwijl klager bezig was met handenarbeid kwam de frater van achteren tegen hem aanstaan en reed met zijn geslachtsdeel tegen klager aan.

Klager denkt dat hij ongeveer 12 of 13 jaar oud moet zijn geweest toen dit hem overkwam. Het moet dus zijn begonnen in 1962. Klager denkt dat, omdat hij vermoedt dat hij als kleine jongen nog geen manden maakte.

Klager had één keer per week les van aangeklaagde en hoewel het misbruik niet iedere les plaatsvond, gebeurde het wel vaak. Tijdens een les gebeurde het soms ook meerdere keren dat aangeklaagde tegen klager ging aanrijden.

Klager ging in 1966 naar [plaats]. Hoewel aangeklaagde ook naar [plaats] mee verhuisde, is het misbruik in de herinnering van klager daar niet doorgegaan. Of het misbruik al ver voor de verhuizing naar [plaats] is gestopt, weet klager niet meer. In zijn herinnering heeft het misbruik in ieder geval een aantal jaren geduurd.

Klager is daarnaast seksueel misbruikt door een onbekend gebleven ziekenbroeder. De ziekenbroeder kwam bij klager op het bed zitten, trok de dekens omhoog en vroeg of hij naar klagers beenwond mocht kijken. Vervolgens ging de ziekenbroeder met zijn koude klamme hand in de onderbroek van klager en graaide in diens onderbroek. In de herinnering van klager duurde dit vrij lang. Ondanks pogingen van zowel de congregatie als van klager om achter de naam van deze ziekenbroeder te komen, is dit niet gelukt. De klacht tegen 'de onbekend gebleven ziekenbroeder' is daarom door klager en zijn juridisch adviseur ingetrokken.

2.2. Het misbruik maakte klager nog eenzamer dan hij al was. Hij kon er met niemand over praten. Hij was al heel erg stilletjes, en dit verergerde zijn situatie alleen maar.

Ook thuis kon hij zijn verhaal niet kwijt. Klager kwam slechts sporadisch thuis, maar dan kon hij er niet over praten. Enerzijds durfde hij niets te zeggen over het slechte van [instituut], omdat zijn moeder het al zo moeilijk vond om hem te laten gaan, anderzijds verwachtte hij geen steun van zijn ouders, omdat zij een heilig geloof hadden in de kerk en het instituut.

Klager heeft geen enkele liefde ervaren op [instituut]. Sterker nog, door het misbruik kreeg hij een heel verknipt beeld van liefde. Hij wist niets van seksualiteit. Hij had een enorm minderwaardigheidscomplex. Hij kon zich absoluut niet uiten, werd tegendraads en eigenwijs. Hij kreeg verkeerde vrienden en ging drinken. Hij zette zich volledig af tegen zijn ouders, terwijl zijn ouders juist de gemiste jaren van Grave wilden 'inhalen'.

Klager kon echter niet de zere plek benoemen. Hij kon en wilde niet vertellen wat hem allemaal was overkomen.

Klager had zijn moeder beloofd tot haar dood bij haar te blijven. Dat heeft klager ook gedaan. Zijn moeder wilde hem beschermen en klager wilde vrij zijn. Dat gaf enorm veel spanningen en stress. Op [datum] is zijn moeder overleden. Klager maakt zichzelf het verwijt dat zijn moeder is overleden van verdriet over hem.

In 1998 is klager uit de katholieke kerk gestapt. Hij kon het niet vinden in de kerk. De bijbel werd te weinig gehanteerd en klager is overgestapt naar het Algemeen Christelijk geloof. Dat maakt dat het contact van klager met zijn familie vrijwel is verbroken.

Vrienden heeft klager nooit gehad en die heeft hij nog steeds niet. Ditzelfde geldt voor een vrouw of vriendin.

2.3. Klager wil zijn verhaal vertellen. Hij wil dat er serieus naar hem geluisterd wordt. Hij wil excuses horen en daarbij wil hij aanspraak maken op een financiële compensatie. Dat laatste is echter absoluut niet het primaire doel van klager.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Algemeen Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Het handenarbeidlokaal was aangeklaagdes domein. Dat lokaal lag nogal verwijderd van de andere leslokalen. Andere fraters kwamen daar nauwelijks. Daarnaast zijn reeds meerdere klaagschriften binnengekomen die betrekking hebben op frater [aangeklaagde], waarbij het opvallend vaak over 'aanrijden tegen jongens' tijdens of na de handenarbeidles gaat.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde gedurende een periode van enkele jaren praktisch iedere week tijdens de handenarbeidlessen tegen klager ‘aanreed’.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de klaagschriften met klachtnummer 2012T225, 2012T677-1, 2012T699, 2012T878-2 en door de melding met klachtnummer 2012T772. De Klachtencommissie wijst hierbij in het bijzonder op het feit dat in alle hierboven genoemde zaken (ook) wordt gesproken over het ‘van achteren tegen de klagers aanrijden’.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters CMM de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 mei 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.